

USTAWA
z dnia 10 kwietnia 1986 r.

Prawo atomowe

Opracowano na podstawie: Dz.U. z 1986 r. Nr 12, poz. 70; z 1987 r. Nr 33, poz. 180; z 1991 r. Nr 8, poz. 28; z 1994 r. Nr 90, poz. 418; z 1995 r. Nr 104, poz. 515; z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 106, poz. 496.

Uznając potrzebę pokojowego wykorzystania energii atomowej w różnych dziedzinach życia w procesie gospodarczego rozwoju kraju oraz w celu zapewnienia ochrony życia, zdrowia i mienia obywateli, a także środowiska przed zagrożeniem, jakie może powodować korzystanie z tej energii, stanowi się, co następuje:

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa reguluje działalność związaną z wykorzystywaniem energii atomowej na potrzeby społeczno-gospodarcze kraju, określa obowiązki jednostek organizacyjnych prowadzących tę działalność, organy właściwe w tym zakresie i ich zadania, zasady odpowiedzialności cywilnej za szkody jądrowe i odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu jądrowemu i ochronie radiologicznej.
2. Działalność w zakresie wykorzystywania energii atomowej na potrzeby społeczno-gospodarcze kraju obejmuje w szczególności:
 - 1) wytwarzanie, przetwarzanie, stosowanie, składowanie i transport materiałów jądrowych i źródeł promieniowania jonizującego oraz obrót tymi materiałami i źródłami,
 - 2) lokalizację, projektowanie, budowę, rozruch, eksploatację i likwidację obiektów jądrowych,
 - 3) unieszkodliwianie i składowanie odpadów promieniotwórczych,
 - 4) ochronę zdrowia pracowników zatrudnionych w obiektach jądrowych, przy materiałach jądrowych, źródłach promieniowania jonizującego oraz odpadach promieniotwórczych, a także szkolenie tych osób.

Art. 2.

Wykorzystywanie energii atomowej na potrzeby społeczno-gospodarcze kraju jest dopuszczalne po zastosowaniu środków niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony życia, zdrowia ludzi oraz mienia, a także ochrony środowiska.

Art. 3.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) materiał jądrowy - materiał zawierający nuklidy rozszczepialne lub mogące stać się rozszczepialnymi w wyniku reakcji jądrowych, a w szczególności izotopy uranu, plutonu i toru,
- 2) obiekt jądrowy - obiekt lub urządzenie, w którym jest wytwarzany, stosowany, przetwarzany, przechowywany lub transportowany materiał jądrowy w ilości umożliwiającej zrealizowanie samopodtrzymującej się reakcji rozszczepiania,
- 3) promieniowanie jonizujące - promieniowanie składające się z cząstek bezpośrednio lub pośrednio jonizujących albo z obu rodzajów tych cząstek, z wyłączeniem fotonów promieniowania ultrafioletowego,
- 4) źródło promieniotwórcze - substancję promieniotwórczą odpowiednio przygotowaną do wykorzystywania jej promieniowania jonizującego,
- 5) źródło promieniowania jonizującego - źródło promieniotwórcze lub urządzenie wytwarzające promieniowanie jonizujące,
- 6) odpady promieniotwórcze - przedmioty lub materiały stałe, ciekłe lub gazowe, zawierające substancje promieniotwórcze lub skażone tymi substancjami powyżej ustalonego poziomu, których dalsze wykorzystywanie jest niecelowe lub niemożliwe,
- 7) bezpieczeństwo jądrowe - stan, w którym podczas normalnej eksploatacji obiektu jądrowego i przy wystąpieniu jakichkolwiek zakłóceń nie zostaną przekroczone ustalone w przepisach prawnych poziomy narażenia osób zatrudnionych w obiekcie jądrowym i innych osób na promieniowanie jonizujące,
- 8) ochrona radiologiczna - zapobieganie narażeniu ludzi i środowiska na promieniowanie jonizujące, a w braku możliwości zapobieżenia takiemu narażeniu, ograniczenie jego skutków w możliwie najwyższym stopniu,
- 9) szkoda jądrowa - szkodę na osobie lub w mieniu albo w środowisku spowodowaną promieniotwórczym, toksycznym, wybuchowym lub innym działaniem materiału jądrowego i jego produktów rozszczepienia,
- 10) osoba eksploatująca - w zakresie odpowiedzialności cywilnej, jednostkę organizacyjną prowadzącą działalność, o której mowa w art. 4,
- 11) dawka graniczna (graniczny równoważnik dawki) - największą dawkę promieniowania jonizującego określoną dla poszczególnych grup osób, której poza przypadkami przewidzianymi w ustawie nie wolno przekroczyć,
- 12) ochrona fizyczna - całokształt przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych, mających na celu skuteczne zabezpieczenie materiałów jądrowych przed aktami dywersji, sabotażu, kradzieży lub przed inną szkodliwą działalnością.

Art. 4.

1. Działalność związana z wykorzystywaniem energii atomowej, polegająca na:

- 1) wytwarzaniu, przetwarzaniu, obrocie, składowaniu, transporcie lub stosowaniu materiałów jądrowych oraz źródeł i odpadów promieniotwórczych,

- 2) budowie, rozruchu, eksploatacji lub likwidacji obiektów jądrowych,
 - 3) budowie i eksploatacji składowisk odpadów promieniotwórczych,
 - 4) produkowaniu i stosowaniu urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze,
 - 5) produkowaniu i stosowaniu urządzeń wytwarzających promieniowanie jonizujące,
 - 6) produkowaniu sprzętu dozymetrycznego, sprzętu i urządzeń zabezpieczających przed promieniowaniem jonizującym,
 - 7) uruchamianiu laboratoriów i pracowni, w których mają być stosowane źródła promieniowania jonizującego,
 - 8) produkowaniu wyrobów powszechnego użytku emitujących promieniowanie jonizujące,
 - 9) obsłudze urządzeń, obiektów i procesów ważnych ze względu na bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną
- wymaga zezwolenia organu właściwego w sprawach bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej.
2. Organ, który wydał zezwolenie, może je w każdym czasie uchylić lub zmienić w niezbędnym zakresie, jeżeli nie zostały spełnione wymagania lub warunki bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej.
 3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określać:
 - 1) warunki wydawania zezwoleń, o których mowa w ust. 1,
 - 2) przypadki inne niż wymienione w ust. 1, w których działalność związana z wykorzystywaniem energii atomowej wymaga zezwolenia.
 4. Prezes Państwowej Agencji Atomistyki, zwany dalej "Prezesem Agencji", może określić szczegółowe wymagania oraz warunki bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, dotyczące poszczególnych rodzajów działalności związanej z wykorzystywaniem energii atomowej i źródeł promieniowania jonizującego.
 5. Prezes Agencji może określić wypadki, w których działalność związana ze źródłami promieniowania jonizującego nie wymaga zezwolenia, o którym mowa w ust. 1.

Art. 5.

Materiały jądrowe oraz źródła promieniotwórcze podlegają ewidencji i kontroli; materiały jądrowe podlegają również ochronie fizycznej.

Art. 6.

1. Przywóz z zagranicy, wywóz za granicę oraz przewóz przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej materiałów jądrowych, źródeł promieniotwórczych i urządzeń zawierających takie źródła odbywa się na warunkach określonych przez Prezesa Agencji, w porozumieniu z Ministrami Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Współpracy Gospodarczej z Zagranicą.
2. Przywóz z zagranicy i wywóz za granicę materiałów jądrowych, źródeł promieniotwórczych i urządzeń zawierających takie źródła oraz przywóz z zagranicy

wyrobów powszechnego użytku emitujących promieniowanie jonizujące wymaga zezwolenia, o którym mowa w art. 4.

Art. 7.

1. Każda działalność w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące powinna być prowadzona w taki sposób, aby liczba osób narażonych była najmniejsza, a otrzymywane przez te osoby dawki promieniowania były możliwie małe i nie przekraczały dawek granicznych.
2. Dawki graniczne ustanawia się dla:
 - 1) osób zatrudnionych w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące,
 - 2) osób zamieszkałych lub przebywających w sąsiedztwie źródeł promieniowania jonizującego oraz dla osób narażonych na wpływ takiego promieniowania z powodu skażeń promieniotwórczych środowiska,
 - 3) osób narażonych na wpływ promieniowania jonizującego z powodu stosowania wyrobów powszechnego użytku emitujących takie promieniowanie.
3. Ustanowienie dawki granicznej nie zwalnia z obowiązku ograniczania rzeczywistych dawek promieniowania jonizującego do tak małych, jak tylko jest to osiągalne.

Art. 8.

1. Dawki graniczne obejmują sumę napromieniowań pochodzących ze źródeł promieniowania jonizującego znajdujących się wewnątrz i na zewnątrz organizmu.
2. Dawki graniczne nie obejmują napromieniowania pochodzenia kosmicznego oraz z naturalnych pierwiastków promieniotwórczych zawartych w środowisku w jego naturalnym stanie lub występujących w organizmach w warunkach fizjologicznych.

Art. 9.

1. Przy zapobieganiu wypadkom oraz ograniczaniu i likwidowaniu ich skutków, w razie oczywistej konieczności, kierownik zakładu pracy lub osoba przez niego upoważniona może polecić pracownikowi będącemu mężczyzną wykonanie zadania, które może spowodować otrzymanie przez pracownika w ciągu roku dawki promieniowania większej niż graniczna dawka roczna, nie przekraczającej jednak pięciokrotnej granicznej dawki rocznej.
2. Napromieniowanie pracownika, o którym mowa w ust. 1, jak również w innych przypadkach powinno być jednak ograniczone w taki sposób, aby łączna dawka w dowolnym okresie kolejnych sześciu lat, obejmujących rok zwiększonego napromieniowania, nie przekroczyła sześciokrotnej rocznej dawki granicznej.
3. Dopuszczenie do napromieniowania pracownika w ciągu roku dawką większą niż dwukrotna graniczna dawka roczna jest dozwolone tylko wtedy, gdy nigdy wcześniej nie otrzymał w ciągu jednego roku dawki większej niż dwukrotna graniczna dawka roczna.

Art. 11.

Dawek granicznych nie stosuje się do osób poddanych działaniu promieniowania jonizującego w celach medycznych.

Art. 12.

1. Rozstrzygnięcia organów administracji państwowej nie mogą naruszać wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej.
2. Decyzja sprzeczna z przepisem ust. 1 jest nieważna.

Art. 13.

1. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, w drodze rozporządzenia, określa warunki bezpiecznego stosowania promieniowania jonizującego w celach medycznych.
2. Prezes Agencji, w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej, ustala dawki graniczne promieniowania jonizującego i wskaźniki pochodne określające zagrożenie, w tym dopuszczalną emisję promieniowania jonizującego przez wyroby powszechnego użytku.

Art. 13a.

1. Działalność związana z bezpiecznym wykorzystywaniem energii atomowej może być dofinansowywana z budżetu państwa.
2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi rodzaje i zakres działalności, o której mowa w ust. 1, oraz szczegółowe zasady i tryb jej dofinansowywania.

Rozdział 2
Obiekty jądrowe**Art. 14.**

1. Do obiektów jądrowych należą w szczególności:
 - 1) elektrownie, elektrociepłownie i ciepłownie jądrowe,
 - 2) zakłady stosujące reaktory jądrowe jako źródło energii cieplnej lub promieniowania do celów technologicznych,
 - 3) zakłady wytwarzania, przetwarzania i składowania materiałów jądrowych,
 - 4) reaktory jądrowe badawcze i doświadczalne.
2. Zaliczenie obiektu lub urządzenia do obiektów jądrowych następuje na podstawie decyzji Prezesa Agencji.

Art. 15.

1. Obowiązek zapewnienia wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej obiektu jądrowego w okresie projektowania, budowy, rozruchu i próbnej eksploatacji spoczywa na inwestorze, a w okresie stałej eksploatacji lub likwidacji obiektu - na jednostce eksploatującej.

2. Niezależnie od obowiązków inwestora obowiązek zapewnienia wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej spoczywa na innych uczestnikach procesu inwestycyjnego, odpowiednio do ich zadań.
3. W lokalizacji, projektowaniu, budowie, rozruchu i eksploatacji obiektu jądrowego należy stosować rozwiązania techniczne i organizacyjne, jakie w świetle osiągnięć nauki i techniki są niezbędne do tego, aby we wszystkich stanach eksploatacji i sytuacjach awaryjnych nie wystąpiło zagrożenie osób obsługujących taki obiekt lub innych osób i środowiska.

Art. 16.

Organ właściwy do wydania decyzji o lokalizacji, zgodnie z przepisami o planowaniu przestrzennym, przed udzieleniem wskazań lokalizacyjnych i wydaniem decyzji o ustaleniu lokalizacji obiektu jądrowego, uzgadnia je z Prezesem Agencji w zakresie wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej.

Art. 17.

1. Zezwolenie w sprawach bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej na budowę, rozruch, eksploatację i likwidację obiektu jądrowego wydaje Prezes Agencji na wniosek inwestora lub jednostki eksploatującej. Zezwolenie to jest warunkiem uzyskania pozwolenia na budowę, użytkowanie i rozbiórkę obiektu budowlanego, zgodnie z przepisami prawa budowlanego.
2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, może być wydane po stwierdzeniu, że zostały spełnione wymagania i warunki bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej.

Art. 18.

1. Wokół obiektu jądrowego tworzy się strefę ochronną stanowiącą obszar, którego użytkowanie w celu zmniejszenia zagrożenia radiologicznego podlega ograniczeniu.
2. Prezes Agencji w porozumieniu z Ministrami Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa oraz Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określa szczegółowe zasady tworzenia i zagospodarowania strefy ochronnej wokół obiektu jądrowego.

Art. 19.

Prezes Agencji wydaje nakaz zmniejszenia mocy lub wyłączenia obiektu jądrowego z eksploatacji, jeżeli eksploatacja takiego obiektu zagraża bezpieczeństwu jądrowemu. Ponowne zwiększenie mocy lub uruchomienie obiektu jądrowego wymaga zezwolenia Prezesa Agencji.

Rozdział 3

Materiały jądrowe

Art. 20.

1. Zezwolenie na wytwarzanie, przetwarzanie, obrót, składowanie i stosowanie materiału jądrowego wydaje Prezes Agencji na wniosek kierownika właściwej jednostki organizacyjnej.
2. Za postępowanie z materiałem jądrowym, zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, jest odpowiedzialny kierownik jednostki organizacyjnej, której wydano zezwolenie, o którym mowa w ust. 1.

Art. 21.

1. Jednostka organizacyjna, której wydano zezwolenie, o którym mowa w art. 20 ust. 1, jest obowiązana prowadzić ewidencję i kontrolę materiałów jądrowych oraz zapewnić ich ochronę fizyczną.
2. Prezes Agencji w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu, Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych oraz Transportu i Gospodarki Morskiej określa zasady ewidencji, kontroli i ochrony fizycznej materiałów jądrowych.

Rozdział 4

Źródła promieniowania jonizującego

Art. 22.

1. Zezwolenie na działalność związaną ze źródłem promieniowania jonizującego, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 i 4-9, wydaje Prezes Agencji lub osoba przez niego upoważniona na wniosek kierownika właściwej jednostki organizacyjnej, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Zezwolenia na produkowanie, nabywanie, uruchamianie i stosowanie aparatów rentgenowskich o energii do 300 keV wydaje państwowy wojewódzki inspektor sanitarny.
3. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej określa warunki, jakie powinny spełniać pracownie rentgenowskie, oraz zasady pracy związanej z posługiwaniem się aparatami rentgenowskimi.

Art. 23.

Kierownik jednostki organizacyjnej, której wydano zezwolenie na działalność, o której mowa w art. 22, jest odpowiedzialny za zapewnienie ochrony radiologicznej w działalności związanej ze źródłem promieniowania jonizującego.

Art. 24.

1. Obowiązek prowadzenia ewidencji i kontroli źródeł promieniotwórczych spoczywa na jednostce organizacyjnej prowadzącej działalność związaną z tymi źródłami.

2. Urządzenia zawierające źródła promieniotwórcze i wytwarzające promieniowanie jonizujące, zarówno produkowane w kraju, jak i nabywane za granicą, przed wprowadzeniem do eksploatacji podlegają kontroli w zakresie ochrony radiologicznej.

Art. 25.

Prezes Agencji określa zasady ewidencji i kontroli źródeł promieniotwórczych oraz zasady kontroli urządzeń zawierających źródła promieniotwórcze i wytwarzających promieniowanie jonizujące, a także jednostkę organizacyjną, właściwą do jej prowadzenia.

Rozdział 5

Odpady promieniotwórcze

Art. 26.

1. Odpady promieniotwórcze, powstające podczas wytwarzania, przetwarzania, przechowywania, składowania i stosowania materiałów jądrowych i źródeł promieniotwórczych oraz podczas eksploatacji i likwidacji obiektów jądrowych, należy, z zastrzeżeniem ust. 2, unieszkodliwić w sposób uniemożliwiający zagrożenie ludzi i środowiska.
2. Do odpadów promieniotwórczych nie zalicza się odpadów, które dozór jądrowy uzna za nie stanowiące zagrożenia radiologicznego.
3. Odpady promieniotwórcze podlegają ewidencji w miejscu ich powstawania, przechowywania i składowania.
4. Prezes Agencji określa zasady zaliczania odpadów do odpadów promieniotwórczych oraz ich kwalifikowania i ewidencjonowania, a także warunki ich unieszkodliwiania, przechowywania i składowania.

Art. 27.

1. Zezwolenie w sprawie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, na budowę lub eksploatację składowiska odpadów promieniotwórczych wydaje Prezes Agencji. Zezwolenie to jest warunkiem uzyskania pozwolenia na budowę i użytkowanie obiektu budowlanego zgodnie z przepisami prawa budowlanego.
2. Za zgodne z wymaganiami bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej składowanie odpadów promieniotwórczych jest odpowiedzialny kierownik jednostki organizacyjnej, której wydano zezwolenie na eksploatację składowiska takich odpadów.

Art. 27a.

1. Krajowym Składowiskiem Odpadów Promieniotwórczych jest składowisko przeznaczone do przyjmowania i stałego składowania odpadów promieniotwórczych, pochodzących z terenu całego kraju.
2. Prezes Państwowej Agencji Atomistyki określa, w drodze zarządzenia, które ze składowisk zbudowanych i eksploatowanych zgodnie z art. 27, jest Krajowym Składowiskiem Odpadów Promieniotwórczych.

Art. 27b.

1. Gminie, na której terenie znajduje się Krajowe Składowisko Odpadów Promieniotwórczych, przysługuje coroczna opłata z tytułu eksploatacji składowiska, zwana dalej "opłatą", wypłacana z budżetu Państwowej Agencji Atomistyki.
2. Opłatę ustala się w wysokości 200% dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości uzyskanych w roku poprzednim, powiększonych w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłoszonemu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. Nr 9, poz. 31 i Nr 101, poz. 444 oraz z 1992 r. Nr 21, poz. 86).
3. Opłata, o której mowa w ust. 1, przekazywana jest gminie w równych ratach kwartalnych w terminie do 15 dnia ostatniego miesiąca każdego kwartału.

Art. 28.

Za zgodne z wymaganiami bezpieczeństwa jądowego i ochrony radiologicznej postępowanie z odpadami promieniotwórczymi na terenie jednostki organizacyjnej oraz za przygotowanie ich do transportu i składowania poza terenem jednostki organizacyjnej jest odpowiedzialny kierownik tej jednostki.

Rozdział 6**Transport materiałów jądrowych oraz źródeł i odpadów promieniotwórczych****Art. 29.**

1. Materiały jądrowe należy przygotowywać do transportu i transportować w sposób uniemożliwiający wystąpienie samopodtrzymującej się reakcji rozszczepiania.
2. Zezwolenie na transport materiałów jądrowych oraz źródeł i odpadów promieniotwórczych wydaje Prezes Agencji lub osoba przez niego upoważniona.

Art. 30.

1. Warunki bezpiecznego transportu materiałów jądrowych oraz źródeł i odpadów promieniotwórczych określają, w zakresie nie uregulowanym w odrębnych przepisach, właściwi ministrowie w zależności od rodzaju środka transportu, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Prezesem Agencji.
2. W przygotowaniu do transportu i w transporcie materiałów jądrowych oraz źródeł i odpadów promieniotwórczych należy uwzględnić zagrożenia, jakie mogą stwarzać właściwości fizyczne i chemiczne takich materiałów oraz źródeł i odpadów, a także spełnić wymagania i warunki obowiązujące w transporcie materiałów niebezpiecznych.
3. Promieniowanie, na które są narażone osoby obsługujące transport, w tym również dokonujące załadunku i wyładunku przewożonych materiałów jądrowych oraz źródeł i odpadów promieniotwórczych, podlega kontroli i nie może przekraczać dawek granicznych dla osób, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 2. Wy-

magania tego nie stosuje się do osób zatrudnionych w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące.

Art. 31.

1. Przepisów art. 29 i 30 nie stosuje się do transportu wewnętrznego na terenie jednostek organizacyjnych, które wytwarzają, składują lub stosują materiały jądrowe, źródła i odpady promieniotwórcze.
2. Wymagania i warunki transportu, o którym mowa w ust. 1, określa Prezes Agencji w zezwoleniu wydanym na podstawie art. 17 ust. 1, art. 20 ust. 1 i art. 22 ust. 1.

Rozdział 7

Szkolenie i ochrona zdrowia pracowników.

Art. 32.

1. Do pracy przy materiale jądrowym, źródle promieniowania jonizującego lub odpadach promieniotwórczych wolno dopuścić pracownika, który ma odpowiednią do stanowiska pracy znajomość przepisów z zakresu bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz niezbędne umiejętności.
2. Pracownik, o którym mowa w ust. 1, może być zatrudniony po stwierdzeniu przez właściwy zakład społecznej służby zdrowia braku przeciwwskazań do zatrudnienia w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące.
3. Przeciwwskazania do zatrudnienia w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące oraz rodzaje i częstotliwość badania stanu zdrowia pracowników zatrudnionych w takich warunkach określają odrębne przepisy.
4. Jednostka organizacyjna, w której jest wykorzystywany materiał jądrowy lub źródło promieniowania jonizującego albo w której powstają lub są przerabiane odpady promieniotwórcze, jest obowiązana opracować program szkolenia, przeszkolić pracownika przed dopuszczeniem do pracy w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej oraz prowadzić okresowe odpowiednie szkolenie.
5. Program szkolenia opracowany przez jednostkę organizacyjną, o której mowa w ust. 4, podlega zatwierdzeniu przez Prezesa Agencji.

Art. 33.

1. W jednostce organizacyjnej, w której jest stosowany materiał jądrowy lub źródło promieniowania jonizującego, są przerabiane lub składowane odpady promieniotwórcze, oraz w obiekcie jądrowym na stanowisku mającym istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej może być zatrudniona wyłącznie osoba o odpowiednich kwalifikacjach, której zostały nadane odpowiednie uprawnienia na podstawie egzaminu.
2. Prezes Agencji wydaje decyzje:
 - 1) o odsunięciu od pracy osoby nie mającej uprawnień wymaganych na danym stanowisku,

- 2) o skierowaniu na ponowny egzamin pracownika, którego wiedza, umiejętności lub postępowanie na stanowisku wymagającym uprawnień nie dają rękojmi zachowania przez niego wymagań bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej.

3. Prezes Agencji:

- 1) określa rodzaje stanowisk, o których mowa w ust. 1, warunki i tryb nadawania uprawnień do wykonywania pracy przy materiale jądrowym, źródle promieniowania jonizującego lub odpadach promieniotwórczych, z wyłączeniem aparatów rentgenowskich o energii do 300 keV, oraz sposób sprawdzania wiedzy i umiejętności osób wykonujących taką pracę,
 - 2) powołuje komisję egzaminacyjną w składzie przez siebie ustalonym.
4. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej określa zakres oraz zasady szkolenia osób odpowiedzialnych za stan ochrony przed promieniowaniem jonizującym w pracowniach rentgenowskich.

Art. 34.

Jednostka organizacyjna zatrudniająca pracowników w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące jest obowiązana:

- 1) zapewnić takim pracownikom stałą opiekę lekarską, niezbędne środki ochrony osobistej i sprzęt dozymetryczny,
- 2) prowadzić ewidencję indywidualnych dawek promieniowania jonizującego otrzymanych przez takich pracowników oraz systematyczną kontrolę dozymetryczną w środowisku pracy.

Art. 35.

Prezes Agencji określa wymagania, jakim powinien odpowiadać sprzęt dozymetryczny stosowany w ochronie radiologicznej, oraz wymagania dotyczące ewidencjonowania wyników pomiarów dozymetrycznych.

Rozdział 8

Odpowiedzialność cywilna za szkody jądrowe

Art. 36.

1. Wyłącznie odpowiedzialność za szkodę jądrową ponosi osoba eksploatująca obiekt jądrowy.
2. Jeżeli więcej niż jedna osoba eksploatuje obiekt jądrowy, ich odpowiedzialność jest solidarna.
3. Osobie eksploatującej obiekt jądrowy przysługuje roszczenie zwrotne do sprawcy szkody jądrowej, jeżeli szkoda taka wynikła z jego winy umyślnej.

Art. 37.

1. Za szkodę jądrową powstałą podczas przewozu przesyłki jądrowej wyłączną odpowiedzialność wobec osób trzecich ponosi osoba eksploatująca, która nadała przesyłkę, aż do chwili wydania takiej przesyłki odbiorcy.

2. Jeżeli szkoda jądrowa nastąpiła podczas przewozu międzynarodowego, wyłączną odpowiedzialność wobec osób trzecich ponosi osoba eksploatująca, która nadała przesyłkę jądrową albo osoba eksploatująca, która odebrała taką przesyłkę. Chwilę przejęcia ryzyka tej odpowiedzialności określa umowa zawarta między nadawcą i odbiorcą przesyłki jądrowej. W razie braku wyraźnych postanowień w umowie, nadawca ponosi odpowiedzialność aż do chwili wydania przesyłki jądrowej osobie uprawnionej na stacji granicznej państwa, w którym ma nastąpić odbiór takiej przesyłki.
3. Osobie odpowiedzialnej za szkodę jądrową przysługuje roszczenie zwrotne do osób świadczących usługi transportowe, jeżeli szkoda taka wynikła z ich winy umyślnej.

Art. 38.

Osoba eksploatująca obiekt jądrowy nie ponosi odpowiedzialności za szkodę jądrową, jeżeli szkoda taka wynikła z działań wojennych albo z wyłącznej winy umyślnej poszkodowanego.

Art. 39.

1. Zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność za wszelkie następstwa zdarzenia wyrządzającego szkodę jądrową.
2. Naprawienie szkody jądrowej obejmuje:
 - 1) straty, jakie poszkodowany poniósł wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia albo zniszczenia lub uszkodzenia mienia, a inne osoby - wskutek śmierci poszkodowanego,
 - 2) korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono,
 - 3) konieczne wydatki, które zostały lub będą poniesione po zdarzeniu wyrządzającym szkodę, w celu zapobieżenia narażeniu ludzi i środowiska na promieniowanie jonizujące.
3. Naprawienie szkody jądrowej obejmuje również wyrównanie uszczuplenia dobra wspólnego wskutek uszkodzenia środowiska. W razie powstania takiej szkody roszczenie o jej naprawienie przysługuje Skarbowi Państwa. Uzyskane odszkodowanie stanowi dochód Funduszu Ochrony Środowiska.

Art. 40.

1. Osoba eksploatująca obiekt jądrowy ma obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody jądrowe.
2. Minister Finansów określa zakład ubezpieczający odpowiedzialność cywilną osób eksploatujących obiekt jądrowy.
3. Jeżeli szkoda jądrowa na osobie jest wyższa od odszkodowania określonego w umowie, poszkodowany może żądać jej naprawienia przez Skarb Państwa w części przewyższającej takie odszkodowanie.
4. Rada Ministrów określa sposób naprawienia szkody jądrowej w mieniu lub środowisku, wyższej od odszkodowania określonego w umowie.

Art. 41.

1. Roszczenie o naprawienie szkody jądrowej na osobie nie przedawnia się, a roszczenie o naprawienie takiej szkody w mieniu lub w środowisku ulega przedawnieniu z upływem dziesięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.
2. Roszczenie zwrotne, o którym mowa w art. 36 ust. 3 i art. 37 ust. 3, przedawnia się z upływem dwóch lat od dnia zapłaty odszkodowania.
3. W stosunkach między jednostkami gospodarki uspołecznionej roszczenie o naprawienie szkody jądrowej w mieniu lub w środowisku ulega przedawnieniu z upływem dziesięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.

Art. 42.

W zakresie nie uregulowanym przepisami art. 36-41 do odpowiedzialności za szkodę jądrową stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego.

Art. 43.

Przepisy art. 36-42 nie naruszają przepisów o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Rozdział 9**Państwowa Agencja Atomistyki****Art. 44.**

1. Państwowa Agencja Atomistyki, zwana dalej "Agencją", jest agencją rządową do spraw związanych z wykorzystywaniem energii atomowej.
2. Agencja podlega Prezesowi Rady Ministrów.
3. Prezes Rady Ministrów może tworzyć i znosić delegatury Agencji oraz określać ich właściwość terytorialną i siedzibę.

Art. 45.

1. Na czele Agencji stoi Prezes pełniący funkcję centralnego organu administracji państwowej do spraw wykorzystywania energii atomowej.
2. Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje Prezesa Agencji.
3. Prezes Rady Ministrów, na wniosek Prezesa Agencji, powołuje i odwołuje wiceprezesów Agencji.

Art. 46.

Do zakresu działania Agencji należą sprawy:

- 1) koordynacji i kontroli działań w zakresie bezpiecznego wykorzystywania energii atomowej,
- 2) badań i zastosowań energii atomowej w gospodarce narodowej,

- 3) produkcji aparatury i urządzeń jądrowych oraz źródeł promieniotwórczych i obrotu nimi,
- 4) unieszkodliwiania i składowania odpadów promieniotwórczych,
- 5) ewidencji, kontroli i ochrony fizycznej materiałów jądrowych,
- 6) informowania społeczeństwa o działalności Państwa w zakresie korzystania z energii atomowej,
- 7) współpracy z zagranicą w zakresie pokojowego wykorzystywania energii atomowej.

Art. 47.

Do zakresu działania Prezesa Agencji należą sprawy:

- 1) reprezentowania Agencji i kierowania jej pracą,
- 2) wytyczania kierunków działań, o których mowa w art. 46, zgodnie z potrzebami społecznymi i gospodarczymi Państwa,
- 3) kierowania państwowym dozorem bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej,
- 4) wydawania zezwoleń w sprawach objętych państwowym dozorem bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej,
- 5) wydawania zezwoleń i decyzji przewidzianych w ustawie,
- 6) nadawania uprawnień osobom zatrudnionym przy eksploatacji obiektów jądrowych, źródeł promieniowania jonizującego oraz przy przerobie lub składowaniu odpadów promieniotwórczych,
- 7) sprawowania nadzoru i kontroli każdej działalności powodującej lub mogącej powodować narażenie ludzi i środowiska na promieniowanie jonizujące,
- 8) inicjowania, prognozowania i programowania kompleksowych działań w celu rozwoju i pokojowego wykorzystywania energii atomowej,
- 9) analiz i ocen działalności nadzorowanych jednostek organizacyjnych i koordynowania ich działalności,
- 10) polityki kadrowej oraz udzielania pomocy w szkoleniu kadr w zakresie energii atomowej,
- 11) współdziałania z właściwymi naczelnymi i centralnymi organami administracji państwowej w sprawach związanych z wykorzystywaniem energii atomowej,
- 12) sprawowania nadzoru nad działalnością przedsiębiorstw państwowych i innych jednostek organizacyjnych w zakresie określonym w odrębnych przepisach,
- 13) wydawania na podstawie ustaw i w celu ich wykonania zarządzeń w sprawach należących do zakresu działania Agencji i Prezesa Agencji, podlegających ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".

Art. 48.

1. W Agencji działa Zarząd Agencji, zwany dalej "Zarządem", w którego skład wchodzi wiceprezesi Agencji, Główny Inspektor Dozoru Jądrowego, przedsta-

wiciele Ministrów Przemysłu i Handlu, Edukacji Narodowej, Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Zdrowia i Opieki Społecznej, Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz przedstawiciel Polskiej Akademii Nauk.

2. Pracami Zarządu kieruje Prezes Agencji.
3. Zarząd podejmuje uchwały w sprawach należących do zakresu działania Agencji. W szczególności:
 - 1) ustala założenia polityki wykorzystywania energii atomowej na potrzeby społeczno-gospodarcze kraju i ich realizacji,
 - 2) uchwala programy i plany działalności oraz rozpatruje roczne sprawozdania z tej działalności,
 - 3) ustala zasady współpracy z zagranicą,
 - 4) rozpatruje inne sprawy przedstawione przez Prezesa Agencji lub Radę do Spraw Atomistyki.

Art. 49.

1. Przy Agencji działa Rada do Spraw Atomistyki, zwana dalej "Radą", jako organ doradczy i opiniodawczy w sprawach należących do zakresu działania Agencji, o których mowa w art. 46.
2. Prezes Rady Ministrów, na wniosek Prezesa Agencji, powołuje i odwołuje Przewodniczącego Rady.
3. Członków Rady powołuje i odwołuje Prezes Agencji.

Art. 50.

1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowy zakres działania Agencji i Prezesa Agencji.
2. Organizację Agencji, szczegółowy zakres działania Zarządu oraz rzeczową właściwość delegatur określa statut Agencji nadany przez Radę Ministrów.
3. Skład oraz zakres i tryb działania Rady określa statut nadany przez Prezesa Rady Ministrów.

Rozdział 10

Państwowy dozór bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej

Art. 51.

1. Państwowy dozór bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej, zwany dalej "dozorem jądrowym", polega na nadzorze i kontroli każdej działalności w zakresie wykorzystywania energii atomowej na potrzeby społeczno-gospodarcze kraju, powodującej lub mogącej powodować narażenie ludzi i środowiska na promieniowanie jonizujące.
2. Do zadań dozoru jądrowego należy w szczególności:

- 1) dokonywanie analiz i ocen wykorzystywania energii atomowej na potrzeby społeczno-gospodarcze kraju, w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej,
- 2) dokonywanie kontroli w obiektach jądrowych oraz w jednostkach organizacyjnych posiadających materiały jądrowe, źródła promieniowania jonizującego oraz odpady promieniotwórcze,
- 3) wydawanie decyzji w sprawach związanych z bezpieczeństwem jądrowym i ochroną radiologiczną,
- 4) wydawanie zarządzeń doraźnych na zasadach i w trybie określonych w ustawie,
- 5) ustalanie wymagań niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej.

Art. 52.

1. Zadania dozoru jądrowego wykonują Prezes Agencji, Główny Inspektor Dozoru Jądrowego i inspektorzy dozoru jądrowego.
2. Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego oraz inspektorów dozoru jądrowego powołuje i odwołuje Prezes Agencji.
3. Pracami inspektorów dozoru jądrowego kieruje Główny Inspektor Dozoru Jądrowego, podległy Prezesowi Agencji.

Art. 53.

1. Prezes Agencji może powierzyć wykonywanie zadań, o których mowa w art. 51 ust. 2 pkt 2, pracownikom podległych jednostek organizacyjnych.
2. Pracownikom, o których mowa w ust. 1, przysługują uprawnienia inspektorów dozoru jądrowego przewidziane w ustawie i w przepisach wydanych na jej podstawie.

Art. 54.

1. Inspektorzy dozoru jądrowego w związku z wykonywaną kontrolą mają prawo:
 - 1) wstępu o każdej porze dnia i nocy do obiektów jądrowych, środków transportu i jednostek organizacyjnych, w których są stosowane, wytwarzane, przechowywane lub transportowane materiały jądrowe, źródła promieniowania jonizującego oraz odpady promieniotwórcze,
 - 2) wglądu do dokumentów dotyczących bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej w kontrolowanym obiekcie jądrowym lub jednostce organizacyjnej,
 - 3) sprawdzania działalności, o której mowa w art. 4 ust. 1, w zakresie jej zgodności z przepisami o bezpieczeństwie jądrowym i ochronie radiologicznej oraz z warunkami określonymi w zezwoleniach,
 - 4) przeprowadzania, w zależności od potrzeb, niezależnych pomiarów technicznych i dozymetrycznych.
2. Inspektorzy dozoru jądrowego przeprowadzają kontrolę w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej na podstawie legitymacji służbowej, a

osoby, o których mowa w art. 53 ust. 1 - na podstawie imiennego upoważnienia wydanego przez Prezesa Agencji lub Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego.

3. Kierownik kontrolowanego obiektu jądrowego lub jednostki organizacyjnej jest obowiązany zapewnić potrzebne środki i warunki, niezbędne do wykonywania kontroli, oraz udostępnić wszelkie dokumenty.
4. Pracownicy kontrolowanej jednostki są obowiązani udzielać inspektorom dozoru jądrowego ustnych i pisemnych wyjaśnień w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli.

Art. 55.

1. W razie stwierdzenia w czasie kontroli bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa jądrowego lub ochrony radiologicznej, Prezes Agencji, Główny Inspektor Dozoru Jądrowego oraz inspektorzy dozoru jądrowego wydają zarządzenia doraźne w celu usunięcia takiego zagrożenia.
2. Jeżeli zarządzenie doraźne zostało wydane przez inspektora dozoru jądrowego, kierownik kontrolowanej jednostki może wystąpić do Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego z wnioskiem o uchylenie lub zmianę takiego zarządzenia, a do Prezesa Agencji, jeżeli zostało wydane przez Głównego Inspektora Dozoru Jądrowego.
3. Wystąpienie z wnioskiem, o którym mowa w ust. 2, nie wstrzymuje wykonania zarządzenia doraźnego.

Art. 56.

W przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 2:

- 1) postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności wszczyna się także na żądanie Prezesa Agencji,
- 2) organ właściwy w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji, na żądanie Prezesa Agencji, jest obowiązany wstrzymać wykonanie decyzji.

Art. 57.

1. Prezes Agencji może nakazać usunięcie w określonym terminie stwierdzonych naruszeń przepisów o bezpieczeństwie jądrowym i ochronie radiologicznej lub odstępstw od wymagań i warunków określonych w zezwoleniach wydanych na podstawie przepisów ustawy.
2. W razie stwierdzenia innych niż określone w ust. 1 nieprawidłowości, Prezes Agencji może skierować wystąpienie do kierownika kontrolowanej jednostki lub kierownika jednostki nadrzędnej w sprawie usunięcia tych nieprawidłowości.
3. Prezes Agencji może w razie potrzeby zgłosić wnioski w sprawie pociągnięcia do odpowiedzialności osób winnych stwierdzonych nieprawidłowości.
4. Kierownik jednostki, do której skierowano wystąpienie, jest obowiązany w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia zawiadomić Prezesa Agencji o terminie i sposobie załatwienia wystąpienia.

Art. 58.

W postępowaniu w sprawach dozoru jądrowego stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 59.

Decyzja w sprawach bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej może być zaskarżona do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 60.

Osoby dokonujące czynności dozoru jądrowego podlegają przy wykonywaniu swych zadań ochronie przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 61.

Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa organizację, szczegółowe zadania i tryb wykonywania dozoru jądrowego.

Art. 62.

1. Kto bez wymaganego zezwolenia wytwarza, przetwarza, wprowadza do obrotu, przewozi, posiada lub stosuje materiały jądrowe, źródła lub odpady promieniotwórcze albo je porzuca, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 i grzywny.
2. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1, orzeka się przepadek przedmiotów przestępstwa, choćby nie były własnością sprawcy.

Rozdział 11**Przepisy karne****Art. 62a.****1. Kto :**

- 1) bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom podejmuje działalność, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2-9 oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 3 pkt 2, albo dokonuje przywozu lub wywozu, o których mowa w art. 6 ust. 2, albo zatrudnia pracowników bez uprawnień, kwalifikacji lub umiejętności określonych w przepisach o bezpieczeństwie jądrowym i ochronie radiologicznej,
- 2) będąc odpowiedzialny za bezpieczeństwo jądrowe i ochronę radiologiczną, dopuszcza do napromieniowania pracownika lub innej osoby z naruszeniem przepisów art. 7 lub 9,
- 3) nie dopełnia obowiązku kontroli dozymetrycznej lub prowadzenia ewidencji materiałów jądrowych, źródeł promieniowania jonizującego i odpadów promieniotwórczych,
- 4) uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie czynności kontrolnych w zakresie bezpieczeństwa jądrowego lub ochrony radiologicznej albo wbrew obowiązkowi nie udziela informacji lub udziela informacji nieprawdziwej albo

zataja prawdę w zakresie bezpieczeństwa jądrowego lub ochrony radiologicznej,

- 5) nie wykonuje decyzji dozoru jądrowego, mimo zastosowania do niego środka egzekucji administracyjnej,
 - 6) utracił lub pozostawił bez właściwego zabezpieczenia powierzony mu materiał jądrowy albo źródło promieniowania jonizującego lub odpady promieniotwórcze,
 - 7) nie dopełnia obowiązków w zakresie bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej przy transporcie materiałów jądrowych, źródeł promieniowania jonizującego, odpadów promieniotwórczych oraz przy ich przygotowaniu do transportu i składowania
- podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo karze grzywny.

2. Kto:

- 1) będąc zatrudniony w obiekcie jądrowym nie zawiadami przełożonego lub dozoru jądrowego o zdarzeniu lub stanie mogącym spowodować zagrożenie bezpieczeństwa jądrowego lub ochrony radiologicznej,
 - 2) wbrew obowiązkowi nie zawiadamia dozoru jądrowego o terminie czynności wymagającej udziału takiego dozoru
- podlega karze grzywny.

Rozdział 12.

Przepisy szczególne i końcowe

Art. 63.

Minister Obrony Narodowej w zakresie podległych mu jednostek organizacyjnych, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej i podległych mu jednostek wojskowych oraz Szef Urzędu Ochrony Państwa w zakresie jednostek organizacyjnych Urzędu Ochrony Państwa w porozumieniu z Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki określają zasady i tryb stosowania przepisów ustawy w wymienionych jednostkach organizacyjnych.

Art. 64.

Do czasu wydania przepisów przewidzianych w ustawie zachowują moc dotychczasowe przepisy wydane na podstawie ustawy wymienionej w art. 65, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż 6 miesięcy od dnia wejścia jej w życie.

Art. 65.

Traci moc ustawa z dnia 27 lutego 1982 r. o utworzeniu Państwowej Agencji Atomistyki (Dz.U. Nr 7, poz. 64).

Art. 66.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1986 r.

Nowelizacje w pracy

Druk nr 82 - sprawozdanie komisji do drugiego czytania

1) w art. 109:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Prezesa Agencji powo³uje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra w³acéciwego do spraw œrodowiska. Prezesa Agencji odwo³uje Prezes Rady Ministrów.”,

b) w ust. 3 wyrazy „Prezes Rady Ministrów” zastêpuje siê wyrazami „minister w³acéciwy do spraw œrodowiska”,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister w³acéciwy do spraw œrodowiska sprawuje nadzór nad Prezesem Agencji.”;

2) w art. 113 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister w³acéciwy do spraw œrodowiska, w drodze zarz¹dzenia, nadaje statut Agencji, okreœlaj¹cy jej organizacjê wewnêtrzn¹.”.